

**Antikos kultūros konkursas
2018 m.**

9–10, 11–12 klasės
Užduočių atlikimo laikas 2 val.

mokykla (gimnazija)

dalyvio vardas, pavardė

Maksimalus taškų skaičius 84

Vertinimas:

A. LITERATŪRA, MITOLOGIJA

1. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą.

- i. Kur, pasak mito, buvo pastatytas labirintas, kuriame gyveno Minotauras?
a. Delo saloje; b. Kretoje; c. Kipre; d. Sicilijoje
- ii. Kurios deivės, pasak mito, varžėsi dėl obuolio, skirto „gražiausiajai“? (išbraukite neteisingą atsakymą)
a. Afroditė; b. Artemidė; c. Hera; d. Atėnė
- iii. Kas išsprendė šį deivių ginčą?
a. mirtingas žmogus c. Apolono orakulas
b. dievų valdovas Dzeusas d. dievų pasiuntinys Hermis
- iv. Kokiame mieste vyksta Sofoklio *Antigonės* veiksmas?
a. Trojoje; b. Atėnuose; c. Korinte; d. Tebuose
- v. Kas laikomas graikų tragedijos tėvu?
a. Aischilas; b. Aristotelis; c. Sofoklis; d. Euripidas
- vi. Kuris romėnų rašytojas rašė tragedijas, išlikusias iki mūsų dienų?
a. Horacijus; b. Ovidijus; c. Seneka; d. Vergilijus

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

- 2. Vaižgantas „Pragiedruliuose“ rašo, kad jaunystėje buvo medyje įsitaisęs „lizdą“, į kurį užlipęs skaitydavo knygas, kurdavo eilėraščius ir apsakymus, dainuodavo. „Lizdą“ jis buvo pavadinęs Helikonu. Kodėl „lizdai“ tiko Helikono vardas?**

Todėl, kad priminė Helikono kalną, ant kurio, pasak Hesiodo, gyveno Mūzos.

- 3. Perskaitykite Dantės *Dieviškosios komedijos* ištrauką. Kaip ir ko neteko Prozerpina?**

*Esi man panaši į Prozerpiną,
Kai draug su puokšte ji neteko tos,
Kuri pagimdė ją ir išaugino. (Vertė Aleksys Churginas)*

Prozerpina, graikiškai Persefonė, neteko savo motinos Demetros, kai ją pagrobė požemio pasaulio valdovas Hadas. Galima išsamiau papasakoti mitą.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 3 taškai (daugiausia 6).

Suma:

4. Perskaitytę Ovidijaus *Metamorfozių* ištrauką, atsakykite į klausimus ir pakomentuokite tekstą.

Šitaip giedojo _____, žodžius palydėdamas kanklėm.

Vėlės bekraujės dėl jo raudojo, paliovė Tantalas

Lūpomis saikstyt vandens, Iksijono ratas sustojo,

Paukščiai pamiršo badyti jeknas, Belidės paliko

Savo šules ir tu ant akmens prisėdai, Sisifai.

<...> Nei požemių krašto valdovas,

Nei jo valdinga žmona maldos nevaliojo atmesti.

(Ovid. *Met.* X. 40-48, vertė Antanas Dambrauskas).

- i. Įrašykite tekste praleistą herojaus vardą. Orfėjas
- ii. Kur vyksta pasakojimo veiksmas? Hado / požemio karalystėje; mirusiųjų pasaulyje ir pan.
- iii. Kokiu tikslu herojus ten nuvyko? Parsivesti savo mirusios žmonos Euridikės.
- iv. Kas yra „požemių krašto valdovas“? Hadas / Plutonas / Ditas / Orkas
- v. Kas yra „jo valdinga žmona“? Persefonė / Prozerpina.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

vi. Kokie mitai paminėti šiose eilutėse? Trumpai pakomentuokite:

- a. *paliovė Tantalas / Lūpomis saikstyt vandens.*

Dzeuso sūnus Tantalas nubaustas kęsti ypatingą bausmę Hado karalystėje: jis stovi vandenyje, bet trokšta amžiną troškulį.

- b. *Iksijono ratas sustojo.*

Lapitų karalius Iksijonas už bandymą suvilioti Herą nubaustas ypatinga bausme: jis pririštas prie amžinai besisukančio rato.

- c. *Paukščiai pamiršo badyti jeknas.*

Gajos sūnus milžinas Titijas už bandymą suvilioti Leto nubaustas ypatinga bausme: jo kepenis kapoja pesliai.

- d. *Belidės (t. y. Danajidės) paliko / Savo šules.*

Belidės – Belo vaikaitės, Danajo dukterys, dažniau vadinamos Danajidėmis, už savo vyrų nužudymą pasmerkta pilti vandenį į kiaurą (bedugnį) indą.

- e. *tu ant akmens prisėdai, Sisifai.*

Sisifas amžinai ritina į kalną akmenį, kuris, beveik pasiekus viršūnę, nurieta žemyn.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą išsamų atsakymą 3 taškai (daugiausia 15).

Suma:

B. ISTORIJA. GEOGRAFIJA

- VIII a. pr. Kr. pradžioje prasidėjo didžioji graikų kolonizacija. Kuriame krašte buvo įkurtos pirmosios graikų kolonijos?
 - Juodosios jūros pakrantėje
 - Pietų Prancūzijoje
 - Pietų Italijoje
 - Ispanijoje
- Kuris iš septynių senovės pasaulio išminčių buvo filosofas iš Mileto?
 - Kleobulas
 - Perijandras
 - Solonas
 - Talis
 - Chilonas
 - Bijantas
 - Pitakas
- Kuriam Romos imperatoriui valdant 79 m. išsiveržė Vezuvijus?
 - Augustui
 - Neronui
 - Trajanui
 - Titui
- Kuris iš išvardytų miestų nebuvo užlietas Vezuvijaus?
 - Pompėjai
 - Herkulanėjas
 - Neapolis
 - Stabijos
- Kuris romėnų rašytojas stebėjo ir vėliau laiškuose aprašė Vezuvijaus išsiveržimą?
 - Seneka
 - Plinijus Jaunesnysis
 - Tācitas
 - Plutarchas
- Kuris JAV miestas pavadintas romėnų senatoriaus, kuris nuo arklo buvo pakviestas tapti diktatoriumi, vardu?
 - Fontana;
 - Cincinatas;
 - Sirakūzai;
 - Pitsburgas;
- Ant kurios Romos kalvos, pasak legendos, Romulus įkūrė miestą?
 - Palatino;
 - Kapitolijaus;
 - Aventino;
 - Kvirinalio
- Kuris iš pateikto sąrašo *nebuvo* romėnų priešas?
 - Piras;
 - Mitridatas;
 - Darėjas;
 - Jugurta
- Kieno šamokslą 63 m. pr. Kr. atskleidė konsulas Markas Tulijus Ciceronas?
 - Julijaus Cezario;
 - Marko Antonijaus;
 - brolių Grakchų;
 - Katilinos
- Thortono Wilderio romanas vadinasi *Kovo idos*. Kokį įvykį žymi šis pavadinimas?
 - Oktavijanui suteiktą Augusto titulą
 - Julijaus Cezario nužudymą
 - Pompėjaus Didžiojo triumfą
 - Piro pergalę
- Kokie mitiniai žygiai pažymėti šiuose žemėlapiuose?
 - Argonautų žygis
 - Heraklio žygiai

Vertinimas: Už teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 12).

Suma:

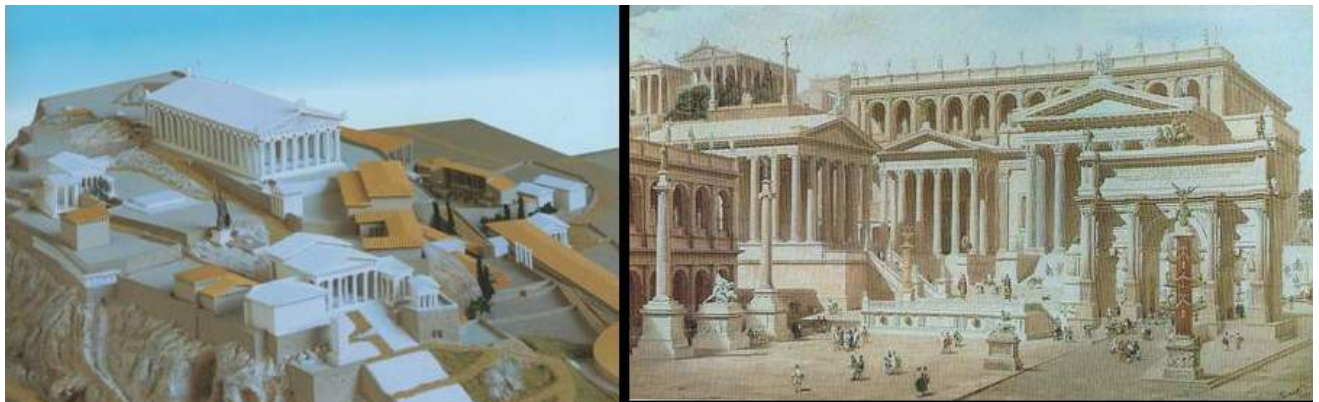
C. KULTŪRA. RELIGIJA. MENAS

1. Kur ir kokio dievo garbei buvo rengiamos Didžiųjų Panatėnų šventės?
 - a. Atėnuose–Atėnės
 - b. Olimpijoje–Dzeuso
 - c. Delfuose–Apolono
 - d. Eleusine–Demetros
2. Kuo buvo apdovanojami Panatėnų varžybų nugalėtojai?
 - a. laurų vainiku
 - b. pinigine premija
 - c. alyvų aliejumi
 - d. palmės šakele
3. Kokia romėnų religinio gyvenimo sritimi rūpinosi žyniai augurai?
 - a. rūpinosi sudievinto Augusto kultu
 - b. spėjo dievų valią iš paaukoto gyvulio vidurių
 - c. saugojo deivės Vestos ugnį
 - d. spėjo dievų valią iš paukščių skrydžio
4. Kaip Antikos laikais buvo vadinamas Romos Koliziejus?
 - a. Flavijų amfiteatru
 - b. Didžiuoju cirku
 - c. Nerono Aukso rūmais
 - d. Pompėjaus teatru
5. Ką reiškė romėnų karybos terminas „intervalas“?
 - a. Laiką nuo karo paskelbimo iki karo veiksmų pradžios
 - b. Atstumą tarp žygiuojančių karių gretų
 - c. Ruožą tarp karių palapinių ir stovyklos pylimo
 - d. Per dieną kariuomenės nužygiuotą atstumą

Vertinimas: Už teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

6. Kas pavaizduota šiuose piešiniuose? Kokius pastatus juose atpažįstate (nuveskite linijas)?
 - a. Atėnų akropolis
 - b. Romos forumas

Akropolyje: Partenonas, Erehtėjonas, Pinakoteka, Atėnės Nikės šventykla, Propilėjai; Forume: Septimijaus Severo arka, Saturno šventykla, Vespasijano šventykla, Konkordijos šventykla, rostrai, tabularijus, Kapitolijaus Jupiterio šventykla, Julijaus bazilikos kraštas.

Vertinimas: Už kiekvieną atpažintą paveikslėlį po 1 tašką, už kiekvieną teisingai nurodytą statinį po 1 tašką (daugiausia 15).

Suma:

7. Kokio miesto antikinė moneta čia parodyta? Apibūdinkite, kokie ženklai leidžia atpažinti?

Atėnų, nes pavaizduota pelėda, miesto globėjos Atėnės šventas paukštis, ir alyvos šakelė – Atėnės šventas augalas. Be to, raidės ΑΘΕ.

8. Svetonijus rašo: „Jo [Augusto] nuomone, pavyzdinam karvedžiui juo labiau nedera skubėti ir veikti neapgalvotai. Dėl to jis dažnai kartodavo posakį: *σπεῦδε βραδέως*“ (Suet. *Div. Aug.* 25). Visi šie paveikslėliai iliustruoja šį posakį. Koks tai posakis?

Skubėk lėtai // Neskubėk ir būsi pirmas

9. Užrašas ant Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios skelbia:

Regina pacis, funda nos in pace – „Taikos karaliene, stiprink mus taikoje“. Įrašė slypi aliuizija į bažnyčios fundatoriaus vardą. Koks tai vardas?

Pacas

10. Ką reiškia posakis „Prokrusto lova“? Koks herojus nužudė Prokrustą?

Reiškia „įsprausti į tam tikrus rėmus“. Plėšikas Prokrustas visus pakeleivius guldydavo į lovą. Jei nelaimingasis būdavo per trumpas, jį ištempdavo, jei per ilgas, nukirsdavo galvą. Prokrustą nužudė Tesėjas.

11. Iš kur kilęs žodis „mecenatas“?

Iš Gajaus Cilnijaus Mecenato, Augusto bičiulio, globojusio poetus vergilijų, Horacijų, vardo

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą išsamų atsakymą 3 taškai (daugiausia 15).

Suma:

12. Koks graikų dievas ar deivė buvo labiausiai garbinamas šiose vietovėse? (Dzeusas, Hera, Apolonas, Artemidė, Atėnė, Afroditė, Demetra, Helijas, Asklepijas, Mūzos)

Delfuose	<u>Apolonas</u>	Pafo mieste, Kipre	<u>Afroditė</u>
Olimpijoje	<u>Dzeusas</u>	Efese	<u>Artemidė</u>
Atėnuose	<u>Atėnė</u>	Eleusine	<u>Demetra</u>
Epidaure	<u>Asklepijas</u>	Rodo saloje	<u>Helijas</u>
Arge	<u>Hera</u>	Helikono kalne	<u>Mūzos</u>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą išsamų atsakymą 0,5 taško (daugiausia 5).

Suma:

